

Földvári Péter – Szilágyi Enikő*

Tudósítások a kar tudományos életéből

A következőkben két, a karon, illetve a kar által a 2008–2009-es tanév első félévében megrendezett eseményt mutatunk be. Az első, az új kari szemináriumsorozat keretében a Warwicki Egyetem tudományos főmunkatársa által tartott előadásról számol be, melynek szerzője Földvári Péter. A második pedig az immár hagyományosan megrendezésre kerülő Kutatók Éjszakája című program kari vonatkozású eseményeiről ad összefoglalót Szilágyi Enikő tollából.

2008. október első hetében két előadást tartott karunkon *Bas van Leeuwen*, a Warwicki Egyetem Közgazdaságtan Tanszékének (Egyesült Királyság) kutatója. Az első – Földvári Péterrel közösen tartott – előadás az egyetemi hallgatók számára nyújtott tájékoztatást a történeti-közgazdasági kutatások, illetve a nemzetközi kutatói életpálya lehetőségeiről. Az előadók tájékoztatták a hallgatókat a karon folyó, a CLIO-INFRA nemzetközi konzorciumhoz kapcsolódó munkáról,¹ és a jövőben várható, kapcsolódó kutatási lehetőségekről.

A második előadásra az újonnan induló kari szemináriumsorozat keretében került sor. A *Human capital and growth: a historical comparison of Europe and Asia (Emberi tőke és növekedés: Európa és Ázsia történeti összehasonlítása)* című előadásban az előadó négy összefüggő témakört érintett.

Az első terület az emberi tőke mérésére használt módszerek összehasonlítása, illetve a segítségükkel levonható következtetések ellentmondásosságának kritikai elemzése volt. Érdekes inkább azokra a mérési módszerekre hagyatkozni, amelyek vagy az oktatás költségeinek, vagy az oktatás jövőbeli hozamának számbavételén alapulnak. Az előadó a különböző módszerek alapján az emberitőke-állományra vonatkozó becslések eltéréseit kelet-közép-európai adatokon demonstrálta, megállapítva, hogy a pusztán kvantitatív mutatók a valóságnál kedvezőbb képet festenek régióink emberitőke-ellátottságáról, mint az összetettebb mutatók (*van Leeuwen – Földvári 2008a*).

Az előadás második része az oktatás, illetve az emberi tőke közötti kapcsolatáról, a modellspecifikációról szólt. Nem magától értetődő ugyanis, hogy oktatás különböző aspektusait megragadó mutatók milyen módon kerüljenek be a modellekbe. A növekedési

* Dr. Földvári Péter egyetemi adjunktus a Debreceni Egyetem Közgazdaságtudományi Karán,
e-mail: peter.foldvari@econ.unideb.hu.

Szilágyi Enikő megbízott óraadó a Debreceni Egyetem Közgazdaságtudományi Karán,
e-mail: eniko.szilagyi@econ.unideb.hu

¹ <http://www.econ.unideb.hu/eng/research/hchub/>

modellek sokszínűsége miatt ugyanis több, egymástól eltérő, de közgazdaságilag értelmes és tesztelhető modellhez juthatunk (Földvári – van Leeuwen 2007).

A harmadik rész, az előzőhöz kapcsolódva, egy empirikus elemzés eredményeit mutatta be, ahol az emberi tőke és a gazdasági növekedés kapcsolatát, illetve a háttérben meghúzódó növekedési modellt (Lucas 1988, illetve Romer 1990) tesztelték (van Leeuwen – Földvári, 2008b). Az eredmények szerint Indonéziában, Indiában és 1950 előtt Japánban az emberi tőke elsősorban mint termelési tényező jelent meg a termelési függvényben, ami egybevág a Lucas modellel. Más szavakkal: a termelési tényező elsősorban a külföldről importált technológia működtetésére szolgál, így az emberi tőke szintje a kibocsátás szintjét befolyásolja. Japán 1950 utáni fejlődése azonban jobban leírható egy romeri modell keretein belül, ahol az emberi tőke a technológiai határ kibővítésében vesz részt, és így a gazdasági növekedés ütemére van kihatással. Ez utóbbi modell elsősorban tehát a technológiai határ közelében lévő országok növekedésének leírásában bizonyulhat hasznosnak.

A negyedik részben az előadó három keleti-ázsiai ország (India, Indonézia és Japán) oktatási szerkezetének 20. századi változásait hasonlította össze a magyar oktatás szerkezeti váltoásaival. Megfigyelhető, hogy amíg Indiában az elitszemléletű oktatás érvényesült, azaz a középfokú oktatásra helyezték a hangsúlyt, Indonéziában és Japánban eleinte az alapfokú oktatás bővült, és csak ezután következett be a magasabb képzési szinten az expanziója. Ennek eredményeképpen az iskolázottság megoszlása sokkal egyenlőtlenebb maradt Indiában, mint a másik két országban. A magyar oktatás történeti fejlődése mind a japán, mind az indiai oktatási stratégiával rokonságot mutat. A japán iskolázottság először az 1950-es években volt magasabb szintű, mint a magyar, majd ezt meghaladó ütemben bővült tovább. Magyarország lemaradását az is fokozta, hogy az államszocialista időszakban az emberi tőke felhasználása (és így értéke is) kevésbé volt hatékony, mint a rendszerváltás után, amikor a gazdasági növekedés zöme az emberi tőke felértékelődéséből származott.

* * *

Az elmúlt évhez hasonlóan a Kutatók Éjszakája programsorozat keretében a Debreceni Egyetem Közgazdaságtudományi, valamint Állam- és Jogtudományi Kara idén is megszervezte a *Tisztánlátók Éjszakáját*. A szervezési feladatokban a KTK Hallgatói Önkormányzata is tevékeny részt vállalt. Az est összesen három helyszínen zajlott 2008. szeptember 26-án; s igazi sajátosságát az adta, hogy a Debreceni Egyetemen egyedülálló módon változatosak és a szó szoros értelmében éjszakába nyúlóak voltak a programok. A második Tisztánlátók Éjszakája népszerű volt a két kar hallgatóinak körében, valamint elmondható az is, hogy a tavalyihoz viszonyítva több család látogatta az estet.

Ezúttal is kiemelt cél volt, hogy a résztvevők megismerjék az oktatók és kutatók egy másik, jóval közvetlenebb oldalát, illetőleg az előadók vonzóbbá/érthetőbbé tegyék a jogi és közgazdasági életpályát. A szervezők ezenkívül azt a szándékot fogalmazták meg, hogy emberközelivé tegyék azokat a tudományterületeket, amelyek az érintett két kar profiljába tartoznak. Ezért idén három helyszín köré szerveződtek a programok: a látogatók részt vehettek szakmai előadásokon, kulturális rendezvényeken, valamint végignézhettek szimulált polgári és büntető pereket.

A két kar előadói arra törekedtek, hogy az előadások látogatói a mindennapi életben és a médiában előforduló jogi-közgazdasági problémákat valóban úgy tudják értelmezni a későbbiekben, ahogy az a szakma szerint indokolt. Az előadások igen sokrétű témákat

vázoltak fel a vadászszenvedély bűncselekményeitől a kutatói életpálya ismertetésén át a pénzügyi és statisztikai modellekig; de többek között szóba kerültek a szegénység, az általános szerződési feltételek és az információgazdaság kérdései is. Az előadások mellett a legnagyobb látogatottság a szimulált polgári és büntető perek esetében volt tapasztalható: itt korosztálytól függetlenül jöttek az érdeklődők.

A nézők nem csupán végignézhették és átélhették teljes egészében, hogyan zajlanak a tárgyalások, hanem a tárgyalás elején az esetekről készült rövid tájékoztató ismeretében szavazhattak a végeredményre, és a nyertesek apró kari ajándéktárgyakban részesülhettek.

A KTK Aulában lehetett a perek és előadások között aktívan pihenni: a látogatók itt jogi-közgazdasági témákra specializált társasjátékokat játszottak, kötetlenül beszélgethettek az oktatókkal, valamint felolvasó esten vehettek részt a Spanyolnátha művészeti folyóirat szerzőivel.

Összességében sikeresen zárult a második Tisztánlátók Éjszakája, de meg kell említeni, hogy számos területen jobban lehetne igazodni a látogatók igényeihez. A helyszínen kitöltött kérdőívekből és beszélgetésekből ugyanis kiderült: jobban örülnének, ha programok nem szimultán, hanem egymás után lennének, valamint ha híres/hírhedt történelmi pereket is bemutatnának a szervezők. Valószínűleg 2009-ben is megszervezi a két kar a rendezvényt – immár harmadszorra, az idej tapasztalatok és visszajelzések birtokában.

Hivatkozások

- Földvári Péter – Leeuwen, B. van (2007): *An Alternative Interpretation of „average years of education” in growth regressions*. Applied Economics Letters (online megjelent 2007-ben).
- Leeuwen, B. van – Földvári Péter (2008a): *How much human capital does Eastern Europe have? Measurement methods and results*. Post-Communist Economies, Vol. 20(2), 189–201.
- Földvári Péter – Leeuwen, B. van (2008b): *Human Capital and Economic Growth in Asia 1890–2000: a time-series analysis*. Asian Economic Journal, Vol. 22(3), 225–240.
- Lucas, R. (1988): *On the Mechanics of Economic Development*. Journal of Monetary Economics, Vol. 22(1), 3–42.
- Romer, P. (1990): *Endogenous Technological Change*. Journal of Political Economy, Vol. 98(5), 71–102.